

11. 11. 2019

Zagotavljanje fiskalne odgovornosti in vzdržnosti mora biti temeljno vodilo fiskalnega pravila Odgovor Fiskalnega sveta na vprašanje STA

Osnovni namen fiskalnih pravil je zagotavljanje vzdržnih javnih financ na srednji in dolgi rok. Fiskalna pravila morajo biti stabilna in ekonomski politiki nedvoumno postaviti omejitve pri izbiri ukrepov, ki bi povzročali njeno prociklično delovanje in prekomerne primanjkljaje ter imeli za posledico nevzdržne ravni dolga sektorja država v srednjeročnem oziroma dolgoročnem obdobju.

Fiskalni svet preverja skladnost proračunskih dokumentov s fiskalnimi pravili na podlagi Zakona o fiskalnem pravilu, katerega osnovni namen je zagotavljanje srednjeročne uravnoteženosti javnih financ, ki jo zahteva 148. člen Ustave RS. Zakon o fiskalnem pravilu je bil v Državnem zboru RS sprejet julija 2015 z več kot zahtevano dvotretjinsko večino glasov.

Mnenja o potrebi in smeri sprememb fiskalnih pravil niso enotna niti na strokovni ravni niti na politični ravni EU. Razprave o potrebi po morebitnih prilagoditvah fiskalnih pravil EU potekajo tudi v povezavah neodvisnih fiskalnih institucij v EU. Pravila na evropski ravni so se v preteklem obdobju izkazala kot premalo transparentna oziroma preveč kompleksna, a velja prepričanje, da so pomembno prispevala k izboljšanju stanja javnih financ. Glede na neenotne poglede na ustreznosti pravil na EU ravni ne pričakujemo, da se bodo ta v doglednem času spremenila.

Fiskalni svet ocenjuje, da domače fiskalno pravilo po strogosti ne odstopa bistveno od fiskalnih pravil v večini drugih držav EU, saj njihovo oblikovanje pogojuje Pogodba stabilnosti in rasti. Ob tem je potrebno upoštevati, da je majhno odprto gospodarstvo, kot je Slovenija, praviloma hitreje in bolj izpostavljeno šokom v mednarodnem okolju, pa tudi šokom na finančnih trgih. Poleg tega se v Sloveniji pričakujejo bolj izrazite dolgoročne javnofinančne posledice staranja prebivalstva kot v večini držav EU. Morebitno spreminjanje Zakona o fiskalnem pravilu zaradi konkretnih političnih okoliščin odpira prostor za realizacijo teženj po fiskalni neodgovornosti. S tem pa se povečujejo tveganja za sprožitev procesov, ki lahko ogrozijo ugodne rezultate dosedanje javnofinančne konsolidacije in spodkopljejo temelje dolgoročne gospodarske rasti in blaginje prebivalstva.